

Eerst Palestijn,

Wij ontmoeten elkaar in de warme, gerieflijke lobby van het YMCA-hotel in West-Jeruzalem. Sneeuwval heeft het openbare leven in de stad platgelegd. Bussen en taxi's rijden niet, winkels en restaurants blijven dicht. Ook het kantoor van Sabeel in Oost-Jeruzalem is vanwege het weer gesloten.

Sabeel

Meta Floor: "Sabeel organiseert programma's om Palestijnse christenen samen te

Vanuit de classis Alkmaar uitgezonden door Kerk in Actie werkt Meta Floor (35) in Oost-Jeruzalem voor Sabeel, een Palestijns theologisch instituut.

Kees Posthumus

brengen, te bemoedigen en te helpen om te gaan met de huidige situatie. De omstandigheden zijn zwaar, veel Palestijnse christenen zijn wanhopig en trekken weg,

naar de Verenigde Staten, naar Europa. Daarnaast probeert Sabeel de internationale christelijke gemeenschap bewust te maken van de situatie van Palestijnse

dan christen

christenen. Ik werk voor dat internationale programma, met een focus op Nederland. Sabeel heeft vriendenorganisaties in verschillende landen, waaronder Nederland. De grootste 'Friends of Sabeel' zit in de Verenigde Staten, de halfjaarlijkse conferenties trekken daar honderden deelnemers."

Thuiszorg

Zeven jaar geleden werkte Meta een half jaar lang 'aan de Joodse kant'. "Ik wilde naar Jeruzalem omdat ik het een interessante stad vond, omdat ik geïnteresseerd was in het Jodendom en omdat ik wist dat er een conflict gaande was. Ik werkte in de Joodse thuiszorg, bij ouderen. Soms als gezelschapsdame, dan gingen we gezellig rummikub spelen of een eindje wandelen, soms hielp ik bij het douchen of aankleden. Ik werkte in deeltijd en besteedde de rest van de tijd aan lezingen, studie en excursies. Tijdens dat halfjaar maakte ik volop kennis met de Joodse traditie, de Joodse feestdagen, de spiritualiteit. Regelmatig was ik in de synagoge te vinden. Het duurde een maand of vijf voordat ik de eerste Palestijn tegenkwam. Het was de tijd van de tweede Intifada, een angstige tijd met scherpshutters op straat en bij de Westelijke Muur. In de krant *Ha'aretz* las ik een aankondiging van alternatieve excursies aan Palestijnse kant. De gids nam mij mee naar vluchtelingenkampen en liet mij zien hoe in Oost-Jeruzalem de Joodse nederzettingen oprukten."

Gelderland

"Mijn gids en ik hadden regelmatig aanvaringen: ik vond hem veel te eenzijdig. In mijn hoofd zat een ander, Joods verhaal. Uiteindelijk heeft hij mij aan het denken gezet. Ik leerde een verhaal kennen dat ik vanuit de Nederlandse media niet kende. Daarna wist ik precies wat ik wilde: terug naar Jeruzalem en werken voor een Palestijnse organisatie, iets doen wat ze

zelf niet kunnen. Communicatie met Nederland moest een onderdeel van mijn werk zijn."

Terug in Nederland vond Meta Floor een boeiende baan als gemeenteadviseur voor missionair-diaconaal werk bij het Regionaal Dienstencentrum Gelderland. "Zes jaar later stuurde een collega mij per mail de advertentie van Kerk in Actie: 'Gevraagd: medewerker Sabeel' met de opmerking: dit wordt jouw nieuwe baan. Ik heb niet geaarzeld, direct gesolliciteerd en ik ben het geworden. Bij de sollicitatieprocedure hoorde een bezoek aan de bezette gebieden, vorig jaar maart. Dat was confronterend. Ik was er twee jaar niet geweest en de situatie was ernstig verslechterd."

Via een persoonlijke weblog, artikelen in Nederlandse bladen, spreekbeurten, een column in *Centraal Weekblad* en het begeleiden van groepen tijdens bezoeken aan bezette gebieden houdt Meta de communicatie met Nederland gaande.

Wat gebeurde er met je interesse in de Joodse traditie?

"Vanwege mijn focus op Palestijnse christenen, richt ik mij er nu minder op. Nu bezoek ik op zondag een Palestijns-christelijke gemeente in plaats van op sabbat de synagoge. Ik maak een onderscheid tussen het Jodendom en de daden van het Israëlische leger en de kolonisten. Ik vind het interessant om 'Rabbi's for human rights' te spreken, die zich, geïnspireerd door hun traditie, inzetten voor mensenrechten en de waardigheid van niet enkel Joodse, maar ook Palestijnse mensen. Hoe kun je vanuit Jodendom en Thora rechtdoen in de huidige situatie?

Nu vind ik het nodig om extra aandacht te besteden aan de Palestijnen, hun mensenrechten worden dagelijks geschonden. Tegelijk ben ik ervan overtuigd dat men ook aan Joodse kant niet tot zijn recht komt als de huidige situatie blijft voortbestaan. Het is niet goed voor een volk om een ander volk te onderdrukken. Uiteindelijk

zal het ook voor Israël goed zijn als er een vreedzame oplossing komt."

Is zo'n vreedzame oplossing op komst?

"Ik zie dat somber in. Dialoogprogramma's zijn bijna onmogelijk geworden, sinds mensen van de Westbank niet meer naar Israël kunnen reizen en Israëli's niet naar de Westbank. De Muur perkt de bewegingsvrijheid zo in, dat het bijna onmogelijk is om elkaar nog te spreken. Laatst sprak ik Yehuda, van *Breaking the silence*, een organisatie van Joodse ex-dienstplichtigen die openheid zoeken over de misstanden in de behandeling van Palestijnen door het Israëlische leger. Hij zegt dat er aan Joodse kant nauwelijks interesse is in dialoog, zij zien er de zin niet van in. De demonisering van de Palestijnen is sterk.

Aan Palestijnse kant zijn mensen bezig te overleven. Op het moment dat je elke dag door het checkpoint moet en je winkel gesloten is omdat er geen toeristen meer komen, ligt jouw eerste prioriteit niet bij een dialoog.

Voor de Joodse kant betekent vrede vooral: leven in veiligheid, ongeacht wat daarvoor nodig is. Aan Palestijnse kant ziet men vrede niet zonder gerechtigheid. Het gaat om vrede en veiligheid of om vrede en gerechtigheid. De kloof tussen die twee benaderingen is levensgroot."

Wat zie je als je rondreist op de Westbank?

"Als eerste zie ik de Muur waar ik doorheen moet, die tien procent van de Westbank in beslag neemt. Ik zie veel Joodse nederzettingen. Momenteel wonen bijna een half miljoen Joodse Israëli's buiten de grenzen van de Groene Lijn, binnen de grenzen van wat een Palestijnse staat zou moeten worden. Overal op heuveltoppen verrijzen nieuwe nederzettingen. Geen kleine dorpen, maar grote nieuwe wijken, gebouwd op land dat niet van hen is en waardoor ze anderen het recht op een normaal leven ontnemen. Ik zie checkpoints en roadblocks die een

normaal verkeer van personen en goederen verhinderen. Mensen die niet meer naar het ziekenhuis kunnen. Palestijnse kinderen die niet naar school kunnen of die bekogeld worden door kinderen uit de nederzettingen. Mensen leven in onzekerheid: hoelang kunnen we hier nog wonen, drie weken of drie jaar? Niet omdat ze zich schuldig hebben gemaakt aan terrorisme, maar omdat hun dorp toevallig op een verkeerde plaats ligt.

De Westbank toont de andere kant van Israël, de kant die de toeristen overslaan wanneer ze rondreizen langs de toeristische hoogtepunten. Die situatie raakt mij en maakt machteloos: het gevoel dat een meerderheid in Israël de overtuiging heeft dat dit de enige manier is om te overleven, gegoten in regeringsbeleid.”

Hoe is de verhouding tussen Palestijnse christenen en moslims?

“Er zijn hier 160.000 christenen, waarvan 110.000 in Israël, vooral Galilea, en 50.000 op de Westbank. Mensen die ik spreek, vertellen mij dat de verhoudingen tussen hen en moslims doorgaans goed zijn. Je bent eerst Palestijn en dan christen of moslim. Je bent broeders en zusters omdat je tot het ene Palestijnse volk behoort. Ik begrijp dat wel. Zij delen dezelfde geschiedenis, zij delen het leven onder de bezetting. Je moet allemaal door het checkpoint en bulldozers maken geen verschil tussen christelijke huizen of huizen van moslims. En zij delen allen het verlangen naar een Palestijnse staat.

Christendom is hier al eeuwenlang aanwezig. Veel moslims zien het christendom als onderdeel van dit land en de Palestijnse identiteit. Op individueel vlak hoor je wel dat er strubbelingen zijn. Christelijke leiders leggen dat uit als een gelegenheidsargument: je hebt ruzie over een tuinhekje en haalt het geloof erbij.”

Zullen christenen het niet zwaar krijgen in een toekomstige Palestijnse moslimstaat?

“Dat kan, dat is het negatieve scenario. Op dit moment zijn de meeste Palestijnse moslims gematigd. Palestijnen zijn niet te vergelijken met een land als Iran of Irak. Die gematigde stroming moet er niet aan denken dat er een islamitisch Palestina komt. Maar de islamisering gaat door. Als de fundamentalistische stemmen sterker worden, dan loop je het risico van een islamitische staat. Dat is niet in het belang van christenen en gematigde Palestijnen.

De strijd gaat hier niet zozeer tussen christenen en moslims, maar tussen gematigde stromingen enerzijds en het fundamentalisme in alledrie de godsdiensten anderzijds.”

Zit de theologie van Sabeel niet dicht aan tegen de gedachte dat Jezus in de plaats gekomen is van het Joodse volk, met alle antisemitisme van dien?

“Vanuit de visie van Palestijnse christenen kan ik mij die gedachte wel voorstellen. Zij zijn bezig te overleven in hun situatie. Naim Ateek (de Palestijnse bevrijdingstheoloog achter Sabeel - red.) ontwikkelde een theologie die hun hoop geeft. Veel Palestijnse christenen zijn afgehaakt, toen en nadat in 1948 de Joodse staat werd gesticht. Zij zeiden: ‘Als de God in wie ik altijd geloofd heb de kant van Israël kiest en het goedkeurt dat ik met geweld uit mijn huis ben gezet en mijn familie is vermoord door het Joodse leger, dan is dat niet langer die God waarin ik kan geloven.’ Dat is begrijpelijk. Op die vragen moet je antwoord geven, Ateek is daarin geslaagd. Hij benadrukt dat God een God is die gerechtigheid wil, die het nooit goedkeurt als jij in Zijn naam wordt uitgebuit en onderdrukt. Dat kan ik wel volgen. Palestijnse christenen duwen het Joodse volk niet weg, maar laten de vragen rond de verhouding tussen Jodendom en christendom liggen omdat ze gewoon te groot zijn om er hier en nu mee aan de gang te gaan. Ateek geeft zijn mensen hoop en perspectief dat God partijkiest voor mensen die onderdrukt worden. Palestijnse christenen identificeren zich sterk met Jezus. Niet alleen omdat Hij een voorbeeld was, maar ook omdat Hij leefde onder bezetting. Jezus was geen goeroe die vanuit een gemakkelijke leunstoel zei dat je je vijanden lief moest hebben. Hij leefde ook onder de dagelijkse realiteit van een bezetting. Sabeel beschouwt het Jodendom wel degelijk als heel belangrijk voor het christendom. Het zijn onze wortels. Maar

de Joodse religie is heel iets anders dan de Joodse staat op dit moment. De meeste Joden die Palestijnen hier tegenkomen, zijn of Israëliëse soldaten of kolonisten. Je moet onderscheid kunnen maken tussen het gedrag van Israël’s en Joden. Natuurlijk zijn er in de Palestijnse samenleving ook fel anti-Joodse stromingen, maar dat is beslist niet de hoofdstroom.”

Waarom leeft het Palestijns-Israëliësch conflict zo in Nederland?

“Het huidige Israël raakt aan ons geloof, alleen al door alle bijbelse plaatsen. Wij voelen ons verbonden met land en volk. Veel Nederlanders komen hiernaartoe en wij zijn ons sterk bewust van de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog en de moord op zes miljoen Joden. Wij willen dat niet nog eens toestaan. Het verhaal van de Holocaust is ook onze geschiedenis. Als derde speelt ook de angst voor islam. Via mijn website krijg ik veel uiteenlopende reacties. Een kleine minderheid is fel afwijzend: ‘Jij gelooft in mensenrechten, ik geloof in God.’ Een kleine groep vindt mij te gematigd. De grootste groep zegt: ‘Wat jij vertelt, weet ik helemaal niet.’ In de Nederlandse media kun je veel lezen, maar blijkbaar is lang niet iedereen op de hoogte.”

Meta zal drie jaar werken voor Sabeel, als alles goed gaat. Zij woont net binnen de muren van de oude stad, nabij de Yaffa-poort. “De situatie is moeilijk, toch houden mensen hoop. Ik zie een verschil tussen optimisme en hoop. Optimistisch ben ik niet, de situatie van de Palestijnen wordt er niet beter op. Tegelijk komen hun problemen beter in beeld. Mijn geloof voedt ondanks alles mijn hoop op een vreedzame oplossing. Uiteindelijk wil iedereen een goed en normaal leven en het beste voor zijn kinderen.”

Meta Floor houdt een weblog bij op www.metafloor.nl

(Advertentie)

www.predikant.nl
Belastingaangifte voor € 150,-!